

1. EEN SOCIALER, MENSELIJKER GELDERLAND, NU ZEKER!

Dit is een verkorte versie van het verkiezingsprogramma van de SP voor 2007-2011. Het volledige programma kunt u ook vinden op onze website www.gelderland.sp.nl

SP GELDERLAND
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
Telefoon: 026-35 99 409
E-mail: sp@ps.gelderland.nl
Website: www.gelderland.sp.nl

2. BETER OPENBAAR VERVOER IN HEEL GELDERLAND

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer is overal in Gelderland een probleem. Als de ene lijn al verbetert, gaat dat vaak ten koste van een andere. Zo zijn veel lijnen met gewone streekbussen vervangen door buurtbussen of regiotaxi's met alle ongemakken van dien. Hierdoor worden met name mensen in dorpen en kleine kernen getroffen. Kennelijk tellen in de geprivatiseerde markt vooral de kille cijfers en niet de onmisbare sociale waarde en milieuwinst van goed openbaar vervoer.

Wat de SP betreft wordt er de komende vier jaar stevig geïnvesteerd in **beter openbaar vervoer** in de stad en op het platteland. In kleinere steden als Tiel, Culemborg en Wageningen komt een stadsbus. Bushaltes en stations worden verbeterd. En verdwenen bushaltes op het platteland worden weer in de normale dienstregeling opgenomen.

De SP zet zich ook in voor **gratis openbaar** vervoer voor ouderen, jongeren en gehandicapten. Dat is dubbele winst; de bussen die er toch al rijden worden beter benut en ouderen kunnen meer onder de mensen komen. In Tilburg is al bewezen dat het werkt. Andere reizigers krijgen met prijsacties (goedkopere abonnementen, avondretourtjes, eurokaartjes) ook gemakkelijker toegang tot het openbaar vervoer.

Wegen

De SP wil geen miljoenen stoppen in **nieuwe wegen** zoals de doortrekking van de A15 tussen Bommel en Zevenaar en het vergroten van de N18 tot een snelweg. De gevolgen voor omwonenden en natuur en landschap zijn groot, het kost miljoenen en er zijn betere alternatieven zoals het beter benutten van bestaande wegen: verbreding A50 en A12 in het geval van de A15 en ingrepen in de bestaande N18. Bovendien kan het openbaar vervoer een stevige impuls krijgen met de miljoenen die we zo besparen op de aanleg van nieuwe wegen.

Rondwegen kunnen bestaande knelpunten waar verkeer door dorpen dendert oplossen maar kunnen vaak ook nieuwe problemen veroorzaken. Hierbij moet van geval tot geval een zorgvuldige afweging gemaakt worden en daarbij is de mening van de betrokken bewoners essentieel.

De SP is warm voorstander van experimenten met de **overkapping** van delen van de snelweg dicht bij woongebieden zoals de A12 bij Arnhem en Velp en de A73 bij Nijmegen (Dukenburg). Door het filteren van de lucht kan de voor de bevolking schadelijke vervuiling worden aangepakt. Wat de SP betreft komen er snelle en comfortabele **fietsroutes** tussen steden en dorpen en investeren we in een beter wandel- en fietspadennet op het platteland.

De SP is tegen de uitbreiding van bestaande en de komst van nieuwe regionale **vliegvelden** zoals Leyllystad, Niederrhein en Wenningfeld.

3. HET GROENE GELDERLAND

Boeren en groen

De trend in de landbouw naar alsmaar grootschaligere productie is niet goed voor boeren, dieren, natuur en landschap. Deze trend moet gestopt worden. De SP wil de dier- en milieuvriendelijke **bio-industrie** in Gelderland afbouwen maar de boeren behouden. Dat kan door niet langer te kiezen voor nog grotere, nog industriëler werkende bedrijven maar door de ruimte te geven aan andere activiteiten op de boerderij. Te denken valt aan zorgboerderijen, naschoolse opvang, kamperen bij de boer, een winkel met **streekproducten** aan huis. Wat de SP betreft krijgen

boeren een fatsoenlijke prijs voor hun producten, het onderhoud van ons landschap en voor natuurbeheer (denk aan weidevogels).

Wij zijn tegen de uitbreiding van **kassenbouw** en tegen de teelt van **genetisch gemodificeerde gewassen**.

De SP investeert niet alleen in het netwerk van grootschalige **natuurgebieden** (de zogenaamde Ecologische Hoofdstructuur) maar ook in parken en natuurgebieden in en om de stad.

De leefbaarheid in **kleine kernen** staat onder druk met het verdwijnen van de bus, de apotheek, het postkantoor, de bank en de pinautomaat. Bovendien zijn er nauwelijks betaalbare woningen voor starters. De SP wil deze trend keren door ruimte te bieden aan nieuwe woningen, door afspraken te maken met banken en winkels en door creatieve oplossingen zoals de 'omni-bus'; een bus die een bibliotheek, apotheek en winkel ineen is.

Omgaan met water

Er is geen ruimte voor woningbouw in uiterwaarden. Deze moeten juist vrij gehouden worden om grotere hoeveelheden water af te kunnen voeren. De SP steunt het verzet van bewoners tegen de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld en de **dijkverlegging** bij Lent. Deze kosten veel geld en er zijn minder ingrijpende en betere alternatieven. Verdroging van natte natuurgebieden zoals veen- en moerasgebieden gaan we tegen door het grondwaterpeil niet kunstmatig te verlagen.

Klimaat, energie en milieu

De verandering van het klimaat is een van de belangrijkste problemen waar we mee te maken hebben, nu en in de toekomst. Dit betekent dat er veel dient te gebeuren om minder energie te gebruiken en de energie uit duurzame bronnen als zon en wind te halen. De provincie kan bedrijven voorschrijven om zuiniger met energie om te gaan. En er valt ook veel winst te halen door niet alleen bij nieuwe woningen maar ook bij bestaande **woningen** goed te isoleren, dubbel glas aan te brengen en hoog rendement ketels neer te zetten. Woningcorporaties kunnen zo de energierekening van huurders aanzienlijk verlagen.

Gelderland loopt achter als het gaat om **windenergie**. Er staan nog maar zes moderne windmolens terwijl er met vijftig molens al voor 50.000 huishoudens schone stroom opgewekt kan worden. De locaties zullen natuurlijk wel zorgvuldig gekozen worden.

De SP is uiterst kritisch als het gaat om het verstoken van **biomassa**. De plannen om palmolie te gaan stoken in de kolencentrale in Nijmegen zijn door protest van milieuorganisaties en de SP gelukkig van de baan. Voor de productie van palmolie worden oerwouden gekapt en dit is dan ook zeker geen groene brandstof. We verzetten ons ook samen milieu- en bewonersorganisaties tegen de komst van een kippenmestverbrander naar Apeldoorn, en voorlopig met succes. Die centrale is alleen al ongewenst omdat deze bijdraagt aan de instandhouding van de bio-industrie.

De SP wil dat strenger opgetreden wordt tegen **vervuilende bedrijven** en dat er beter geluisterd wordt naar de bevolking die vaak terechte zorgen heeft. Bodemsanering pakken we voortvarend aan. We ruimen **asbestwegen** op en **vervuild slib** storten we niet in de achtertuin van de natuur en de inwoners van het rivierengebied maar gaan we verwerken of hergebruiken

4. WERKEN, LEREN EN ONTSPANNEN

Werken

De provincie is een belangrijke schakel tussen gemeentes, het rijk en Europa. Daarom vindt de SP dat de provincie een belangrijke functie bij het scheppen en op peil houden van de werkgelegenheid heeft. Taken op dit gebied zijn: investeren in vernieuwende projecten en ondernemingen stimuleren om zich in Gelderland te vestigen. Er is daarbij veel aandacht voor leren op de werkplek en het herplaatsen en scholen van mensen met een lagere opleiding.

Bij het aanleggen van **bedrijventerreinen** hoort de provincie de regie te hebben over de uitgifte van grond om te voorkomen dat gemeenten elkaar te sterk beconcurreren. Samenwerking tussen gemeenten wordt actief gestimuleerd en bedrijventerreinen en kantoorpanden die lang leeg staan, bouwen we om tot betaalbare huurwoningen voor jongeren en starters.

De provincie zet zich in voor **vernieuwing van de economie** (innovatie, zoals dat zo mooi genoemd wordt). Startende ondernemers en het midden- en kleinbedrijf worden gesteund met kleine leningen en een Arbo-fonds (hierin zit o.a. een basisverzekering voor het inkomen) De provincie gaat er op toezien dat gemeentes rekening houden met de behoefte van het midden- en kleinbedrijf waar het gaat om hun vestigingsmogelijkheden. Ook wil de SP de **maakindustrie** in Gelderland stimuleren.

Leren

Onderwijs is de sleutel tot succes. Daarom helpt de provincie mee om **schooluitval** aan te pakken in het MBO, zet zich in voor de vestiging van een aantal HBO -opleidingen in Apeldoorn en wil meer ROC's in Gelderland. Tenslotte wil de SP geen grote onderwijsfabrieken en een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen over de hele provincie.

En natuurlijk wordt de provincie een voorbeeldige sociale werkgever met zoveel mogelijk stageplaatsen en leer – werktrajecten.

Ontspannen

De SP vindt dat de provincie er op toe dient te zien dat ook mensen met een kleine beurs kunnen blijven recreëren op en rond de Veluwe en andere mooie plekken in Gelderland. De **plezierjacht** wordt alleen in uitzonderlijke gevallen toegestaan en het bijvoeren van wild beperkt.

5. GOED LEVEN

Armoede aanpakken

Falend overheidsbeleid heeft de laatste jaren de armoede vergroot. De SP vindt dat de provincie de komende jaren serieus werk moet maken van een goed **anti - armoedebeleid**. Zo valt te denken aan opvang voor daklozen, fondsen voor noodhulp, microkredieten voor starters en doorstarters, gratis openbaar vervoer voor ouderen, gehandicapten en kinderen, betaalbare huisvesting en betaalbare zorg.

Betaalbare woningen

Het **stedenbeleid** dient sociaal te zijn en gericht op werkgelegenheid, goede scholing, voorkomen van schooluitval, participatie van wijkbewoners en strijd tegen dakloosheid. Graag zien we minimaal 3% speelruimte in de wijken, ook in de oude wijken.

Zowel in de stad als op het platteland wil de SP dat de provincie zich in zet voor forse bouw van **betaalbare woningen**. Starters, jonge gezinnen en ouderen hebben prioriteit. De bouw van woon- zorg combinaties wordt gestimuleerd.

Betere zorg

Jeugdzorg blijft een zorgenkindje. Die hele sector lijdt onder de ondoorzichtigheid en gebrek aan goede samenwerking tussen de instanties. De provincie moet hier strakke regie op voeren. Voor de jeugd willen we laagdrempelige **centra in de wijken**. Deze centra kunnen dan doorverwijzen. Ook vindt de SP dat gemeentes die zich extra inspannen op het gebied van preventie binnen de jeugdzorg, een beloning kunnen verwachten. Wachtlijsten in de jeugdzorg wil de SP definitief wegwerken.

Wij pleiten voor een omgangshuis in Gelderland, waar kinderen, als dat niet anders kan, hun gescheiden ouders **veilig** kunnen ontmoeten. Pleegouders verdienen net zoveel steun en bevoegdheden al biologische ouders. Instellingen horen goede inspraakregelingen te hebben, de provincie ziet hier op toe.

Geweld in huis is een maatschappelijk probleem, slachtoffers van huiselijk geweld moeten hulp en opvang krijgen. De provincie ondersteunt hierin de gemeentes.

Als dat nodig is, zal provinciaal geld gebruikt worden om de **ambulancezorg** te verbeteren.

Het landelijk asielbeleid heeft voor grote problemen gezorgd. De provincie blijft, als dat nodig is, de **noodopvang** voor asielzoekers financieel ondersteunen.

Sport en cultuur

Geld voor sport gaat vooral naar lokale sportverenigingen in buurt en dorp. De SP wil onderzoeken welke extra (financiële) ondersteuning gehandicapte sporters nodig hebben. **Sport -en zwemlessen** op school mogen niet verdwijnen.

Culturele voorzieningen horen voor iedereen te zijn. Cultuurgelden mogen daarom niet blijven hangen bij adviesorganen en bemiddelaars, maar moeten ten goede komen aan kunstenaars en publiek. De SP wil **gratis museumdagen** instellen. Kleinschalige cultuuruitingen (bijv. de plaatselijke fanfare, dienen in ere gehouden te worden). De SP wil ook dat er meer aandacht komt voor popmuziek binnen het cultuurbeleid van de provincie.

6. DEMOCRATISCH, INTEGER EN DICHT BIJ DE BURGER

Provincie afschaffen

De SP is voor het afschaffen van de provincie die te ver van de burger af staat en wil deze vervangen door kleine democratisch bestuurde **regioprovincies**. We zijn tegen de gemeentelijke samenwerkingsverbanden zoals de Stadsregio Arnhem-Nijmegen (voorheen het KAN), waarbij de bestuurders niet democratisch zijn gekozen. Waterschappen kunnen beter ondergebracht worden bij de provincie.

Luisteren

De communicatie van de provincie met de burger is nog te vaak éénrichtingsverkeer en er wordt onvoldoende geluisterd naar wat de Gelderlanders zelf willen. We vragen ons af of het houden van "Gelderse debatten" de enige manier is om de burger meer bij het provinciebestuur te betrekken. Via het burgerinitiatief en een raaplegend en correctief **referendum** kunnen burgers ook meer invloed krijgen op het provinciebestuur.

De SP wil een subsidie- en een **provincieloket** instellen waar de burgers met hun vragen over subsidies en de provincie terecht kunnen en wel direct, via het internet, per post of per telefoon. De juridische kwaliteit van de provinciale besluiten is onder de maat. Dat moet anders.

Integer

Integriteit is volgens ons een belangrijk onderdeel van het personeelsbeleid van de provincie. We willen ook dat er een goede **klokkenluiderregeling** komt.

Niet-werkende en uitgewerkte regels gaan we schrappen en we vinden dat iemand die iets aanvraagt en binnen de gestelde termijn geen antwoord krijgt, daarmee stilzwijgend toestemming van de provincie heeft gekregen. De ruimte die daarmee vrijkomt kan de provincie gebruiken om notoire **wetsovertreders** consequenter aan te pakken en de toetsing van zware vergunningen te verbeteren.

De huidige **wachtgeldregeling** voor ex-politici schaffen we af. Ze krijgen een vergoeding die overeenkomt met een WW-uitkering en er gaat een sollicitatieplicht gelden.

7. GELDERSE FINANCIEN

De provincie geeft jaarlijks 600 miljoen euro uit. De SP wil anders met dit geld omgaan. We stoppen geen miljoenen in prestigeprojecten zoals de Rijnboog in Arnhem en nieuwe snelwegen maar investeren in leefbare wijken, buurten en dorpen en in bijvoorbeeld openbaar vervoer. De provincie moet zich als grootaandeelhouder van **NUON** inzetten voor lagere energierekeningen in plaats van hoge winsten. De megabeloningen van de topmensen worden aangepakt. Waar mogelijk koersen we aan op deprivatisering van openbare voorzieningen.

Er komt een grote transparantie over **dienstreizen** van bestuurders. De provincie legt een duidelijke verantwoording af over inkomsten en uitgaven.

Motorrijtuigenbelasting stijgt niet sterker dan de inflatie en weggebruikers met schone voertuigen betalen minder.

Overheidsopdrachten worden alleen verstrekt aan bedrijven met in alle opzichten 'schone handen'. We geven hierin **voorrang** aan kleine en middelgrote bedrijven.

THUIS BLIJVEN HELPT NIET, SP STEMMEN WEL!

